

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2002

Naar aanleiding van de aanvulling op de geannoteerde agenda van de bijeenkomst van de JBZ-Raad op 28 februari 2002 met betrekking tot het ontwerp-kaderbesluit inzake de tenuitvoerlegging in de EU van beslissingen tot bevrozing van voorwerpen of bewijsstukken (Kamerstukken 23 490, nrs. 13i en 228), heeft de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad bij brief van 24 april 2002 (zie bijlage) enkele vragen gesteld, waarop ik hieronder inga. Voor de goede orde heb ik de tekst bijgevoegd van het ontwerp-kaderbesluit, zoals dit luidt na het bereiken van politiek akkoord in de JBZ-Raad van 28 februari 2002 (doc. 6980/02 COPEN 20).¹ Voor de ernstige vertraging in de beantwoording van de brief, bied ik u mijn verontschuldigingen aan.

Met betrekking tot het bepaalde in artikel 10, derde lid, (voorheen: artikel 8, derde lid) merk ik het volgende op. Deze bepaling komt er op neer dat indien een lidstaat heeft verzocht om inbeslagneming van een voorwerp op grond van een delict vermeld in de in artikel 3, tweede lid, opgenomen lijst, bij de beslissing op het daarop volgende rechtshulpverzoek tot *overdracht* van het bevroren voorwerp aan de beslissingsstaat met het oog op gebruik als bewijs in een strafzaak, niet mag worden getoetst aan het vereiste van dubbele strafbaarheid. Naar huidig recht is evenwel dubbele strafbaarheid geen vereiste voor rechtshulpverzoeken strekkende tot de overdracht van reeds inbeslaggenomen bewijsstukken. Voor die overdracht is verlop vereist van de rechtbank. Het nationale recht voorziet juist in die voorwaarde, opdat een afweging kan worden gemaakt van in het geding zijnde belangen en verwijst daarbij specifiek naar rechthebbenden, ongeacht of deze een beklagprocedure ex artikel 552 a Sv. instellen (artikel 552 p Sv.).

Aldus kan het achterwege laten van toetsing aan het vereiste van dubbele strafbaarheid als voorzien in artikel 10, derde lid, van het ontwerp-kaderbesluit, niet leiden tot benadeling van derden-rechthebbenden.

Naar aanleiding van artikel 11 (voorheen: 9) inzake rechtsmiddelen, werd de zorg geuit dat het aanwenden van rechtsmiddelen in meerdere

¹ Is ter inzage gelegd op het Centraal Informatiepunt onder griffiennr. 128 252.8.

lidstaten, bijvoorbeeld indien beroep wordt aangetekend tegen de bevrozing van voorwerpen in meerdere lidstaten, zou kunnen leiden tot tegenstrijdige rechterlijke beslissingen in verschillende lidstaten. Het ontwerp-kaderbesluit beoogt de toegang tot de eigen rechter voor burgers in de betrokken lidstaten te verzekeren. Voor alle duidelijkheid wijs ik erop, dat het hier bedoelde beroep op de rechter naar Nederlands recht een beklag tegen inbeslagneming betreft als bedoeld in artikel 552 a Wetboek van Strafvordering. Teneinde tegenstrijdige rechterlijke beslissingen te voorkomen is evenwel in het tweede lid van artikel 11 bepaald, dat het rechterlijk oordeel in de lidstaat waar het voorwerp feitelijk wordt inbeslaggenomen, zich niet kan uitstrekken tot de bevrozingsbeslissing ten gronde. Voorts is in artikel 11, derde lid, voorzien in overleg tussen de autoriteiten van de betrokken lidstaten indien beklag wordt ingesteld in de lidstaat -of lidstaten- waar de bevrozing ten uitvoer wordt gelegd. De rechter in de lidstaat van tenuitvoerlegging zal overeenkomstig zijn eigen nationale wetgeving een oordeel kunnen geven over de *tenuitvoerlegging* van de beslissing tot bevrozing in de eigen lidstaat. In het door de commissie aangeduide geval, dat eigendommen toebehorend aan één persoon in verschillende lidstaten worden inbeslaggenomen, zou een beklag tegen die tenuitvoerlegging, ingesteld in meerdere lidstaten, ertoe kunnen leiden dat dit beklag in de ene lidstaat wel, en in de andere lidstaat niet gehonoreerd wordt. Intrekking van het bevel tot bevrozing als zodanig kan – al dan niet na beklag – evenwel alleen plaatsvinden in de lidstaat waar de bevrozingsbeslissing is gegeven. Het hierboven genoemde overleg waarin artikel 11 voorziet, biedt een mechanisme om problemen in de praktijk op te lossen.

Het kaderbesluit strekt ertoe dat beslissingen tot bevrozing van vermogensbestanddelen of bewijsstukken, genomen in het kader van een strafprocedure in de ene lidstaat, in de andere lidstaat worden erkend en onverwijld ten uitvoer gelegd. Het gaat daarbij om bevrozing in de zin van strafrechtelijke inbeslagneming, welke op de gebruikelijke strafvorderlijke gronden dient te zijn gebaseerd. Er is tot dusver nimmer vastgesteld dat dit zou leiden tot een ongeoorloofde inbreuk op het vrije verkeer van goederen, zoals de vraagstelling lijkt te suggereren.

Voorts merk ik op, dat het beginsel van wederzijdse erkenning van strafrechtelijke beslissingen wordt geacht in belangrijke mate bij te dragen aan de geïntensiveerde samenwerking tussen de lidstaten als bedoeld in artikel 29 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Met de uitwerking van dit beginsel voor rechterlijke beslissingen tot inbeslagneming in een kaderbesluit conform artikel 34, tweede lid, onderdeel b, van genoemd Verdrag, wordt juist uitvoering gegeven aan die samenwerking met het oog op een hoog niveau van zekerheid in een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Voorts vroeg de commissie naar aanleiding van artikel 8 (voorheen 6 bis) aandacht voor een denkbare situatie, waarin spanning zou kunnen bestaan tussen het belang van de waarheidsvinding enerzijds en de tenuitvoerlegging van een (onherroepelijke) beslissing tot confiscatie anderzijds. In reactie merk ik op, dat voor ogen moet worden gehouden dat deze ontwerp-regeling niet op zichzelf staat, maar onderdeel vormt van een geheel. Voor situaties als in de vraagstelling geschetst, bevat dit ontwerp-kaderbesluit geen specifieke voorziening, zoals in regelgeving met betrekking tot internationale strafrechtelijke samenwerking in het algemeen niet voor alle denkbare situaties een pasklare oplossing is gegeven. Ook in de huidige rechtshulppraktijk kunnen zich concurrerende verzoeken voordoen. Wanneer in een voorkomend geval als gevolg van een samenloop van omstandigheden sprake is van mogelijk botsende strafprocedures, vormt onderling overleg en coördinatie in een rechtstreeks contact tussen de betrokken rechterlijke autoriteiten, of via

Eurojust, de aangewezen weg om tot een bevredigende oplossing te komen. Diverse internationale regelingen voorzien daarin.

Ik hoop hiermee de gestelde vragen tot tevredenheid te hebben beantwoord.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

De leden van de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad hebben met belangstelling kennis genomen van de uitgebreide aanvulling op de geannoteerde agenda van de bijeenkomst van de JBZ-Raad op 28 februari 2002 m.b.t. agendapunt 9 (het ontwerp-kaderbesluit inzake tenuitvoerlegging in de EU van beslissingen tot bevrozing van voorwerpen of bewijsstukken) en van het verslag m.b.t. dit agendapunt. Gezien de onveranderde tekst heeft de Nederlandse regering de overige lidstaten niet kunnen bewegen tot een andere formulering van artikel 8, lid 3. In hoeverre kunnen derden-rechthebbenden benadeeld worden en had dat niet ondervangen kunnen worden met een bepaling over «gronden voor uitstel van de overdracht»; een artikel 8 bis, zoals er ook een artikel 6bis is ingelast? Op het moment dat het voorwerp bevroren is kan de verdachte/dader er in ieder geval niet meer over beschikken. Dat lijkt toch het belangrijkste doel van de regeling. Kan de minister concretiseren op welk punt het Wetboek van strafvordering aangepast moet worden?

Bij het lezen van de tekst waarover een politie akkoord is bereikt rees nog een vraag met betrekking tot artikel 9, dat de rechtsmiddelen regelt. Artikel 9 bevat weliswaar een regeling voor rechtsmiddelen en de aanwending ervan, maar voorziet niet in het geval van een conflict tussen rechterlijke beslissingen van verschillende tenuitvoerleggingsstaten. Dit kan zich voordoen in het geval de (handels)eigendommen van één persoon in verschillende lidstaten worden bevroren en die bevrozing wordt aangevochten. Dat heeft direct gevolgen voor het vrije verkeer van goederen in de Europese Unie en is bovendien niet te verenigen met artikel 29 EU-verdrag dat spreekt van het verschaffen van een hoog niveau van zekerheid in een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Voorts zou de commissie graag geïnformeerd willen worden over de totstandkoming van artikel 6bis. De gronden voor uitstel zijn gedurende de onderhandelingen in de tekst opgenomen. Zou het belang van waarheidsvinding niet ook moeten prevaleren wanneer een strafrechtelijk onderzoek zich aandien (kort) na een besluit tot bevrozing met het oog op confiscatie? Is het denkbaar dat na een bevrozing met het oog op confiscatie op verzoek van land X (doch voor de overdracht) een verzoek tot bevrozing met het oog op bewijsvoering wordt ingediend door land Y m.b.t. een feit dat zich heeft voorgedaan vóór het voorwerp werd bevroren? (Bijvoorbeeld een moord in land Y aan boord van een door land X te confisqueren jacht, inmiddels afgemeerd in land Z.) Is een dergelijke situatie gedekt door het ontwerp-kaderbesluit?

De commissie schort een eindoordeel over het ontwerp-kaderbesluit op tot deze vragen beantwoord zijn.

De wnd. griffier van de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad, van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
B. Nieuwenhuizen